

matu, respektuje se jeho tempo a k dispozici má učitele ruštiny. Za mě geniální způsob adaptace a práce. Dovedu si představit vzdělávání na střední škole, kdy jazyk anglický ukrajinské děti již umí používat a mnozí vyučující v České republice také. Pro děti na základní škole je zde jazyková bariéra, jiné tempo výuky, pětistupňová škála hodnocení, zatímco na Ukrajině je dvanáctistupňová, a podobně. Obdivuji všechny učitele, kteří mají za úkol učit ukrajinské děti v českém modelu výuky. Bez asistentů ve výuce je to dle mého velmi problematické a očekávám, že děti budou mít problém i se začleněním. Proto verbální hodnocení, které je aplikováno v Montessori výuce, je v této chvíli dle mého nejlepší. Může posoudit, jak dalece se žák posunul, co zvládl a na co se zaměřit při jeho rozvoji. Stále počítáme, že ukrajinské děti se chtějí vrátit domů na Ukrajinu. Berme tuto dobu podobně jako covidovou. Učme je s rozumem a citem. Ne-

bil. A když se nám povedlo bazárek propojit i s pomocí dětem na Ukrajině, hned nám věc začala dávat větší smysl.

Kamila: Cílem bazárku je přispět na sbírku, kterou jsme založili. Ta je určena na nákup školních pomůcek a kreativních potřeb pro děti v oblasti Slovjan-sku. Je mi jasné, že peníze na obnovu měst jsou nutné, ale jako pedagog musím zmínit, že zaměstnat děti po příchodu zpět na Ukrajinu je velmi důležité, protože vzdělávání dětí alespoň na chvíli odvede od reality dne. Budeme rádi, když ji podpoříte i vy. (smích)

■ Jsou na gymnáziu i studenti, jejichž rodiny přímo některé uprchlíky ubytovávají? A dá se říct, jak přinejmenším dočasný život v Opavě berou? Jinými slovy, jsou mezi Čechy a Ukrajinci velké kulturní rozdíly?

Petr: Vím jen o paní učitelce Tkáčové, která doma ubytovala maminku s dvě-

Vanesa: O válce se mluví na každém rohu a ve škole tomu není jinak. Podle mě je správné se o tomto bavit i ve výuce, když se tyto věci dějí pár set kilometrů od nás. Tématu války na Ukrajině jsme se dotkli v hodinách dějepisu a také ve společenskovedním semináři, kde se slovo politika objevuje často.

Petr: Naše škola je velmi otevřená a každý může vyjádřit svůj názor. Co se týče samotné výuky, například v dějepise jsme si vysvětlili historické souvislosti a občas do tématu války zabrousíme. Není to tabu.

Kamila: Škola je apolitická, což znamená, že nikdo nemůže propagovat žádnou politickou stranu či hnutí. Ale škola je prostor pro kritické myšlení, práci s informacemi a racionálním uvažováním. Neznámá to, že se o politice ve škole nehovoří. Kromě toho já osobně učím politologii a nebvít se o politice by bylo vtipné. Je dobré, aby žáci po celou dobu sledovali politickou situaci. V každé hodině mají zpravodajství ze zahraničí i z domova. Sledujeme práci politiků a často s nimi komunikujeme. Ptáme se, co například udělali za své funkční období. Každý rok píší žáci zastupitelům města Opavy. A to je pak prostor pro diskusi, když jim neodpoví jejich zvolení zástupci, kteří je mají zastupovat. Komunikujeme s politiky na úrovni kraje, poslanecké sněmovny, senátu, vlády i evropských institucí. Naši emisáři mají zářez i v evropské legislativě, když jejich podněty přijala eurokomisařka Věra Jourová. Tím chci říci, že politika do škol patří, propaganda ne.

■ Když se ve škole o válce hovoří, z jakých informačních zdrojů vycházíte? Dochází například i k nějakým názorovým střetům?

Vanesa: Informace si zjišťuji přes ověřené české i zahraniční zdroje. V nedávné době jsem byla dosti v obraze díky Twitteru, kde je i možnost vidět události přímo od lidí, kteří danou situaci zažívají. Po uvědomění si,

Jednou z prvních aktivit pro ukrajinské děti v Opavě bylo zorganizování návštěvy canisterapie.

ručují BBC, která ověřuje informace z dalších šesti zdrojů. Veřejnoprávní zdroje také hned tak něco nepustí ven. Je opravdu těžké nepodlehnout manipulaci. Co je dobrý recept, je dohledat si zdroje a naučit se to. Dříve, než pustím informaci, tak si zkontroluji zdroj. Naši žáci získávají informace, jak pracovat se zdroji, z našich spolupracujících organizací. Například Člověk v tísni vydal brožuru Dezinformační učitelům. Spolupracujeme s Bezpečí, kteří dělají skvělé přednášky a informace jsou na jejich webu. Spolupracujeme s Národní technickou knihovnou, která studentům doporučuje Google Scholar pro čerpání informací pro seminární práce a podobně. Naši žáci školi ostatní žáky, když absolvují školení mediální gramotnosti. Když se bavíme se staršími obyvateli, mohou jen poradit, co dělá naše rodina. Stýkáme se často s prarodiči, vnuci s nimi diskutují o různých tématech a ukazují jim svůj názor. Hovoří o budoucnosti a srovná-

li uprchlíkům někdo něco závidí, měl by se s nimi setkat. Jsem přesvědčený, že by měl hned jiný názor.

Kamila: Při setkání s ředitelem dopravního podniku, který ukazoval Sašovi, jak se vstupuje do trolejbusu, a zároveň ukazoval průkazku řidičům, aby věděli, že takto se Ukrajinci budou legitimovat, jedna paní řidička měla komentář typu: Vše jim dáme nejlépe zadarmo. Pan ředitel ukázal směrem k Sašovi se slovy: To je například pro něj. Myslím si, že stud byl hned vidět. Těší mě, že se pohybuji mezi lidmi, kteří se snaží pomáhat. Těm jsem velmi vděčná za jejich přístup. Řídím se heslem: Dej a bude ti dáno, přej a bude ti přáno. A ono to fakt funguje. Také mám svůj citát: Chovej se tak, aby se za tebe nemusely stydět tvé děti.

■ Setkali už jste se s někým, kdo otevřeně podporuje Rusko, s vyobrazením symbolu Z a tak dále?

Vanesa: Ne, pouze na internetu.

Petr: Ne.

Kamila: Slyšela jsem, že s tímto názorem se již někteří setkali. Já zatím ne. Chci upozornit, že se jedná již o oblast trestního práva. To je asi ten správný recept. Informovat šířitelé, že na něj může kdokoliv podat trestní oznámení. Ať si pak každý rozhodne sám o svém životě. O morálce asi nemá smysl těmto lidem cokoli říkat.

■ Bylo by dobré opět zavést ve školách brannou výchovu? A když půjdeme ještě dále, měla by se obnovit povinná základní vojenská služba?

Kamila: Opět dobrá otázka. Já sama mám apróbac s branou výchovou. Revoluce mě zastihla na vysoké škole a já jsem ji dostudovala podle švýcarského modelu. Byla bych ráda, aby se zavedla první pomoc jako předmět, ne jen pár hodin v roce. Švýcarský model by mohl být příkladem. Učila jsem také na vojenském gymnáziu a viděla jsem přístup některých teoretiků vojáků. Za mě má profesionální armáda obrovský smysl. Mnozí studenti vojenského gymnázia se dostali k elitním jednotkám. Být vojákem je rozhodnutí jedince plně se soustředit na svůj výcvik, být motivován a odhodlán nastoupit k boji. Voják uměle vytvořený je stejný pokus jako učít demotivovaného studenta. Jde to, ale s jakými výsledky? Za mě dobrovolnost je základ.

Kamila Tkáčová:
„Mám strach, aby vlna lásky nebyla nahrazena vlnou nenávisti. Je to dobré téma pro ‚nevzdělané‘ lidi a některé politiky.“

budeme-li hned cpát ukrajinské děti do českého modelu a budeme je brát například jako děti na Erasmus (zahraniční výměnná studia 9 pozn. red.), máte model vzdělávání. Budou-li chtít ukrajinské rodiny zůstat, budou muset děti projít jazykovými zkouškami a výukou shodně jako děti české. Taková je realita.

■ Bylo by tady dost ukrajinských učitelek, které by mohly speciální třídy učit?

Kamila: Sama jsem v kontaktu s jednou paní učitelkou z Ukrajiny. Domnívám se, že kdyby se hledalo, tak by se našlo. Možná by nebylo špatné zjišťovat, jaká zaměstnání zastávali přichodí do Česka doma na Ukrajině. Byla jsem v rozpacích z reportáže v České televizi, že firma zaměstnala v montovně kabelů Ukrajinu, která byla doma psycholožkou. Nemá náhodou lepší využití jinde? Nemůže pomoci ukrajinským rodinám? Co se týká výuky dětí, které mají navštěvovat základní školu, tak by se mi líbil model speciálních malotřídek, kdy ukrajinské děti by byly ubytovány u ukrajinského učitele a někteří rodiče budou pracovat jako asistenti. Tento model by byl podle mého názoru velmi účinný, nebála bych se jej vyzkoušet jako experimentální. Vždy razím cestu účelnosti a proč nebyť v Opavě opět jako vzor pro ostatní? Nebála bych se to nastartovat.

■ Minulý týden jste pořádali bazárek pro Ukrajinu. Jak tento nápad vznikl?

Vanesa: Před třemi týdny měl náš studentský parlament schůzku, na které jsme se bavili o tom, co bychom chtěli na naší škole změnit, jaké školní akce bychom chtěli uspořádat a tak dále. Padl tam nápad o bazárku či blešáku, který mě zaujal v návaznosti na to, jak finančně podpořit Ukrajinu. Na další schůzce s paní učitelkou Tkáčovou jsme se dohodli na realizaci tohoto nápadu. Organizace byla rychlá, protože jsme museli vše domluvit do dvou týdnů...

Petr: Nápad vznikl ve studentském parlamentu ani ne před měsícem a všem se hned lí-

ma dětmi. Potkáváme se s nimi na našich aktivitách, takže vím, o koho jde. Žádných zásadních kulturních rozdílů jsem si nevšiml.

Kamila: Tuto informaci nemám, ale u nás doma máme hosty z Ukrajiny. Rozdíly jsou pouze ve stylu stravování. A takový můj postřeh - jsou velmi vděční a tolerantní. Jejich přítomnost beru jako obohacující.

■ Budete spolupracovat s nově vznikajícím komunitním centrem, které otevřelo Gottfrei v Optysu?

Kamila: Omlouvám se, ale na Slezském gymnáziu máme řadu projektů a nový projekt Metanoia, který v sobě nese pomoc ukrajinským dětem, pomoc tělesně a mentálně postiženým, pomoc pěstounským rodinám, seniorům a péči o duševní zdraví. V projektu pomoci ukrajinským rodinám máme zapojeno třiačtyřicet žáků a v Metanoia, což je cesta změny způsobu života, myšlení a srdce, je celkem třiadevadesát žáků. Je to množství práce. Koordinace této činnosti je pro nás prioritou. Nebráním se spolupráci, ale čas na pracovní schůzky je velmi omezený. Upozorňuji, že studenti a zapojení učitelé tuto činnost vykonávají ve svém volném čase.

■ Gymnázium pravidelně pořádá přednášky v Klubu Art. Budete zvát i ukrajinské hosty či hosty, kteří mají spojitost s válkou nebo uprchlíky?

Kamila: Vy snad čtete myšlenky. (smích) Střední přednášky máme každý měsíc od roku 2010. Ale pak jsme přešli na online přednášky. Prostě máme rádi dlouholeté projekty. Na červen plánuji Střední přednášku o Ukrajině s hosty. Určitě mě budou zajímat jejich postřehy. Třeba, jak se jim v Opavě žije, co potřebují, co nám mohou nabídnout.

■ Škola má být apolitickým prostorem, ale válka je celospolečenské téma. Jak se k tématu přikračuje ve výuce na gymnáziu? Smí se o válce hovořit otevřeně?

Petr Sedláček:
„Jestli uprchlíkům někdo něco závidí, měl by se s nimi setkat. Jsem přesvědčený, že by měl hned jiný názor.“

jaký dopad na mě měla určitá videa, fotky a informace, jsem se ale rozhodla tuto platformu na čas nevyužívat. S menšími střety ohledně Ukrajiny jsem se setkala, ale pouze zřídka. O nacházení pravdivosti informací se na našem gymnáziu mluví v jednom kuse, ať už při psaní seminárních prací, nebo při diskuzi o aktualitách.

Petr: Většinu informací získávám z veřejnoprávních médií nebo od ověřených novinářů na Twitteru. Twitter pro mě je v posledních dnech důležitým místem, protože tam můžete sledovat události přímo z místa a bezprostředně. Ve škole ke střetům zatím nedochází, nebo jsem se alespoň s ničím nesetkal. Dezinformace jsou samozřejmě velký problém, a i ve škole se bavíme o tom, jak nepravdivé informace odhalit.

Kamila: Nejpravdivější informace jsou od nás samých, a i tyto informace jsou ovlivněny emocemi. Je nutno pracovat s více zdroji. Naším žákům nedělá problém angličtina, dpo-

vají s minulostí, zabývají se otázkou, jak to tady může vypadat, kdyby... Jinak platí, že kdo je silně přesvědčen, toho nepřesvědčíš.

■ Setkali už jste se s nějakými nenávisťnými projevy vůči uprchlíkům, třeba i mimo školu? A co říkáte na to, že jim dokonce někteří lidé závidí, že dostávají zdarma oblečení, ubytování a podobně?

Vanesa: S mírnějším nenávisťným projevem jsem se setkala pouze jednou, ale situace nebyla naštěstí nijak vyhrocená. Podle mě si ti, kteří mají problém pomoci lidem utíkajícím před válkou, neumí ani představit, jaké to je být hozen do této situace, přijít skoro o vše, co jste vlastnili, a tak dále. Nemají dostatečnou empatii ani pochopení. Myslím si, že po setkání a rozhovoru s alespoň jedním člověkem z Ukrajiny by změnili svůj přístup k věci.

Petr: S nenávisťnými projevy jsem se zatím setkal jen na sociálních sítích. Myslím si, že jest-

■ Umíte si představit, že válka dojde až k nám? Co byste dělali?

Vanesa: Po první zmínce o definitivním vypuknutí války jsem přemýšlela, co bych dělala a jak bych se zachovala. Odpověď z mé strany jsem nedostala. Je těžké si jen představit být vystaven této situaci. Snažila bych se jakkoliv ochránit sebe i celou mou rodinu.

Petr: Neumím si to představit a je to i časté téma rozhovorů s mými kamarády. Většinou se v názorech shodujeme a doufáme, že se to nestane. Nevím, co bych v té situaci dělal.

Kamila: Umím, protože s tímto tématem žiji každý den. Kamarádi z Ukrajiny byli podobnou rodinou, žijící ve svém bytě, mající své koníčky, práci, studium a cestování po zahraničí. Ze dne na den nastala úplná změna. Co bychom udělali? Asi stejně jako oni utekli k sousedům do zahraničí. Otázka je, kam pak budou utíkat sousedi. Není lepší zastavit agresora? Podporovat Ukrajinu všemi prostředky a držet palce, aby Ukrajina byla poslední zemí, která byla napadena. Každý by si měl spíše položit otázku, co může udělat jako jedinec. A také najít řešení. Například poslat finance, oblečení, věnovat se ukrajinským dětem, nabídnout práci, nabídnout aktivitu či ubytování a takto by se dalo pokračovat. To se mi zdá smysluplné. Každý by se měl zastavit, uvědomit si aktuální problém a pomoci. Je skvělé, že naši studenti jsou právě ti, kdo si to uvědomují, a proto pomáhají. Jsem na ně pyšná.

■ S materiální pomocí uprchlíkům je to občas trochu zamotané. Co podle vás nyní potřebují nejvíce?

Vanesa: Je potřeba jim poskytnout to, co zrovna potřebují, a nedávat jim nevyžádané věci. To, co by potřebovali, je individuální, takže si myslím, že se jich stačí zeptat, čeho mají nedostatek, a na základě podaných informací pomoci.

Kamila: Aby se zde cítili jako doma. Že nejsou na obtíž a že pomoc je myšlena upřímně. Nejsou to chudáci, aby museli dostávat oblečení a dary, které by jinak skončily ve sběru. Stačí si na chvíli představit, že vy stojíte v jiné zemi, kde neumíte jazyk, s igelitkou v ruce, bez své rodiny. Jak se asi cítíte a co potřebujete? Prostě se jich zeptejte. Co potřebujete a jak vám můžeme pomoci?

Tomáš Pustka
Foto: SGO